

Sygn. akt VU 268/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Magdalena Marczyńska

Protokolant Alicja Jesion

po rozpoznaniu w dniu 10 kwietnia 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku A. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

na skutek odwołania A. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 12 lutego 2014 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 268/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 lutego 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy A. S. prawa do emerytury.

W odwołaniu od powyższej decyzji, złożonym w dniu 17 lutego 2014 roku, A. S. wniósł o przyznanie żądanego prawa z uwagi na to, że przepracował wymagane 15 lat w warunkach szczególnych. Wskazał, że pracował w warunkach szczególnych w okresie odbywania zasadniczej służby wojskowej od 28 grudnia 1974 roku do 6 października 1976 roku na stanowisku kierowcy ciągnika.

ZUS wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

A. S., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 24 grudnia 2013 roku, wniosek o przyznanie prawa do emerytury.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-4 w aktach ZUS)

Skarżący posiada ponad 25-letni staż ubezpieczeniowy. Niekwestionowany przez ZUS okres zatrudnienia wnioskodawcy w szczególnych warunkach wynosi łącznie 14 lat, 11 miesięcy i 7 dni. Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy do okresu pracy w warunkach szczególnych okresy zatrudnienia: 17 listopada 1976 roku do 11 lutego 1980 roku w (...) Przedsiębiorstwie (...) Zespole (...) w P. oraz od 18 lutego 1980 roku do 31 października 1991 roku w Gminnej Spółdzielni (...) w W. na stanowisku kierowcy ciągnika.

Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Na dzień złożenia wniosku o emeryturę nie miał rozwiązanego stosunku do pracy.

(okoliczności niesporne)

W okresie od 28 grudnia 1974 roku do 6 października 1976 roku wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową

(dowód: kserokopie wpisów w książeczce wojskowej wnioskodawcy k. 3 w aktach ZUS)

Przed skierowaniem do odbywania służby wojskowej wnioskodawca pracował w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) „ (...) (...) w P. w okresie od 23 października 1974 roku do 27 grudnia 1974 roku na stanowisku robotnika budowlanego.

(dowód: kserokopie wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej wnioskodawcy k. 4 odwrot, wykaz wprowadzonych okresów ubezpieczonego k. 1 w aktach ZUS, zeznania wnioskodawcy k. 12, 13 w aktach sprawy)

Po zakończeniu odbywania służby wojskowej wnioskodawca nie powrócił do pracy w „ (...) (...) w P. W dniu 17 listopada 1976 roku wnioskodawca rozpoczął pracę w (...) Przedsiębiorstwie (...) Zespole (...) w P. na stanowisku kierowcy ciągnika.

(dowód: świadectwo pracy k. 6 w aktach ZUS, zeznania wnioskodawcy k. 12, 13 w aktach sprawy)

Sąd Okręgowy ocenił i zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (tj. poniżej 65 lat dla mężczyzn). Ustęp 4 art. 32 stanowi zaś, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Brak takiego świadectwa nie wyklucza jednak dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi

środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami, obecnie rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Jakkolwiek jednakże przewidziane w powołanym wyżej rozporządzeniu ograniczenia co do środków dowodowych nie obowiązują w postępowaniu sądowym, to dowody na te okoliczności mają być dowodami nie budzącymi wątpliwości, spójnymi i precyzyjnymi. Dowody te należy więc oceniać rygorystycznie i można dokonać na ich podstawie ustaleń faktycznych tylko wówczas, gdy spełniają one wyżej wymienione kryteria (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 1998 roku, II UKN 440/97, OSNP 1998/22/667).

Spór pomiędzy stronami, w związku z zarzutami podniesionymi przez wnioskodawcę w odwołaniu, ograniczał się do faktu, czy ma on wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, w dniu (...)ukończył 60 lat i nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Organ rentowy uznał, że wnioskodawca nie spełnia przesłanki zatrudnienia w warunkach szczególnych co najmniej przez 15 lat. Wnioskodawca twierdził zaś, że legitymuje się wymaganym okresem pracy w warunkach szczególnych, albowiem pracował w takich warunkach w okresie odbywania zasadniczej służby wojskowej od 28 grudnia 1974 roku do 6 października 1976 roku na stanowisku kierowcy ciągnika.

W ocenie Sądu Okręgowego jako niezasadne należało uznać żądanie wnioskodawcy zaliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od 28 grudnia 1974 roku do 6 października 1976 roku.

W przedmiotowej sprawie w okresie odbywania służby wojskowej wnioskodawca nie był bowiem pracownikiem, ale żołnierzem i wobec tego okres odbywania służby wojskowej ze względu na wykonywanie wówczas czynności kierowcy ciągnika, co podnosił wnioskodawca, nie mógł być zaliczony do pracy w warunkach szczególnych. Stosownie bowiem do treści § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, zgodnie z którym rozporządzenie stosuje się jedynie do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

W odniesieniu do spornej okoliczności wskazać dodatkowo należy, że art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220), w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 roku stanowił, że okres odbytej zasadniczej lub okresowej służby wojskowej zalicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu tej służby podjęli zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby, albo w tej samej gałęzi pracy. Od 1 stycznia 1975 roku wskazany przepis otrzymał natomiast treść, zgodnie z którą czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby.

Wydane na podstawie art. 108 ust. 4 powołanej ustawy rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 roku w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz. U. Nr 44, poz. 318) regulowało w sposób szczegółowy uprawnienia żołnierza, który w terminie 30 dni po zwolnieniu ze służby zgłosił powrót do zakładu pracy i w wyniku tego podjął w nim zatrudnienie. Zgodnie z § 5 powołanego rozporządzenia żołnierzowi, który podjął zatrudnienie wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w

którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie Z powyższego wynika, że wlicza się także uprawnienia wynikające z systemu zabezpieczenia społecznego w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie, a zatem również wynikające z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Przepisy te, na podstawie których przerwę w wykonywaniu zatrudnienia w ramach stosunku pracy wywołaną odbywaniem zasadniczej służby wojskowej zalicza się – z zachowaniem ciągłości pracy – do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w danym zakładzie lub gałęzi pracy oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie, należy tłumaczyć tak, że okres zasadniczej służby wojskowej jest okresem pracy na takich samych warunkach, jak przed powołaniem do służby, a poborowy odbywający służbę uważany jest za pracownika (por. także wyroki Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2010 roku, I UK 333/09, LEX nr 585739, z dnia 6 kwietnia 2006 roku III UK 5/06, OSNP 2007/7-8/10, z dnia 25 lutego 2010 roku. II UK 219/09, LEX nr 590248 oraz z dnia 17 maja 2012 roku w sprawie I UK 399/11, LEX Nr 1211140).

Stanowisko to znajduje pełne potwierdzenie w uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 roku w sprawie II UZP 6/13, Biul. SN 2013/10/24, zgodnie z którą czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 roku) zalicza się – na warunkach wynikających z tego przepisu – do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Wskazany wyżej art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej nie może mieć zastosowania w sytuacji wnioskodawcy, albowiem przed skierowaniem do odbywania służby wojskowej wnioskodawca pracował w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) „ (...) (...)w P. i nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych. Po zakończeniu odbywania służby wojskowej wnioskodawca nie powrócił do ww. przedsiębiorstwa i w dniu 17 listopada 1976 roku rozpoczął pracę w (...) Przedsiębiorstwie (...) Zespole (...) w P.

Biorąc pod uwagę powyższe uznać należało, iż w toku procesu wnioskodawca nie wykazał, by spełnił przesłankę wykonywania pracy w warunkach szczególnych w ilości co najmniej 15 lat. Fakt ten skutkował koniecznością przyjęcia, że nie spełnia on wymaganych prawem warunków do uzyskania prawa do emerytury zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd oddalił wniosek pełnomocnika wnioskodawcy o przesłuchanie świadka B. C. na okoliczność rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w okresie odbywania zasadniczej służby wojskowej i odroczenie rozprawy. Jak wskazano wyżej zaliczenie okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do stażu pracy w warunkach szczególnych byłoby możliwe jedynie gdyby wnioskodawca przed rozpoczęciem odbywania tej służby i po jej odbyciu pracował w tym samym zakładzie pracy na tym samym stanowisku pracy lub w tym samym zawodzie i wykonywał prace w warunkach szczególnych. Rodzaj prac wykonywanych przez wnioskodawcę w okresie odbywania służby wojskowej nie miał natomiast jakiegokolwiek znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, a wobec tego wniosek pełnomocnika wnioskodawcy o przesłuchanie świadka na taką okoliczność należało uznać za bezprzedmiotowy.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.